

Bruidsbouquet
van anjers

De tafelversiering voor het diner behoeft ook niet wit te zijn, dat is zelfs niet eens gewenscht. Toch is de kleurenkeuze van zeer veel gewicht, daar de versiering meestal dienst moet doen bij kunstlicht, en alle kleuren lang niet mooi zijn bij kunstlicht. Zacht roze of roode kleuren geven de beste resultaten.

Verder dient men rekening te houden met de vorm van de tafel, is deze rond, dan kan men volstaan met één middenstuk, is ze daarentegen langwerpige, dan heeft men meerdere stukjes noodig, welke stukjes, door groen en bloemen op de tafel te leggen, onderling met elkander zijn verbonden. Deze bloemstukjes moeten steeds zoo laag zijn, dat men er gemakkelijk over heen kan kijken, ze mogen dus de gasten in geen geval hinderen.

(Foto's Bloemenmagazijn A. Buurman, Leiden.)

de Radio en het gezin

C. RIJNSDORP

„De Radio”... dat beteekent toch zeker niet enkel de N.C.R.V., maar alle stations, die — op millimeter-afstanden vaak — in de aether krielen, zowel op de lange, de korte als op de ultrakorte golf.

„Het Gezin” dat wil, indien we ons tot Nederland, tot Protestantsch-Christelijk Nederland zelfs, beperken, toch altijd nog zeggen eenige tienduizenden gezinnen, waarvan geen enkel gezin geheel gelijk is aan het ander, maar die alle onderling uiteenloopen in samenstelling (groot of klein, met of zonder kinderen, enz.), ontwikkeling, geaardheid, sfeer.

Schrijven over de invloed van „de” radio op „het” gezin is *onmogelijk* en nergens is het zoo gevaarlijk te generaliseeren als juist hier. Wanneer ik dan ook enkele opmerkingen over de invloed van de radio op het gezin ten beste wil geven, dan zijn die toch altijd min of meer subjectief, d.w.z. ik denk daarbij dan onwillekeurig aan mijn eigen gezin en de gezinnen, die ik op het punt van radiogebruik eenigszins van nabij kan beoordeelen. Niemand heeft dus het recht een of andere uitspraak uit zijn verband te lichten en daarmee in een of andere richting te schermen, want maar al te vaak worden beschouwingjes als deze uit elkaar gerukt om z.g. bewijskracht bij te zetten aan een eenmaal ingenomen standpunt.

Dat het zoo dringend noodig is, over een aangelegenheid als deze te schrijven, is, naar mijn meening, geen gunstig teeken. In de onzekerheid omtrent goed radiogebruik wreekt zich een tekort. Waarin be-

staat dit tekort, zult ge zeggen. Wanneer ik hierop antwoord, riskeer ik het gevaar, verkeerd begrepen te worden, maar toch meen ik, dat het gezegd moet worden. Ons Christelijk volksdeel heeft zich niet tijdig genoeg bezonnen op het cultuur-vraagstuk. Of, om het eenvoudiger te zeggen: wij hebben te laat ingezien het groote belang en de noodzakelijkheid van het hebben van een *goede smaak*. Want cultuur is, tot z'n eenvoudigste formule teruggebracht: smaak, het kunnen onderscheiden van het geschikte en het minder- of ongeschikte, van het passende en het minder gepaste. In die woorden „geschikt” en „gepast” zit n.l. een tweevoudig element: het goede, en het schoone; we bevinden ons hier, om het eens hoogdravend te zeggen, bij de tweesprong van het ethische en het aesthetische. En tot die tweesprong moeten we over de geheele linie terug, om dáár de samenhang van het goede en het schoone in de practijk (want daarover gaat het hier immers) te vinden. De leiders en voorgangers van ons Chr. volksdeel hebben zich zeer beijverd voor de juiste theologie, de juiste formulering van beginselen voor het politieke en sociale leven. En als men ze spreekt, blijkt hun meening deze te zijn, dat ze in dit opzicht nog lang niet genoeg hebben gedaan. Er zijn, zoo zeggen ze, nog geheele streken in ons land waar de kennis der waarheid bedroevend is en hoe kunnen we over smaak en cultuur gaan praten, als de menschen hun bijdenis nog niet kennen en een betreurenswaardig tekort aan Schriftkennis vertoonen?

Dit alles is juist, indien men maar niet meent, dat wij het in onze hand hebben, de rest van het leven zoolang op te schorten. Tot het hebben van de juiste theologie behoort ook het inzicht, dat de *geheele mensch* moet worden opgevoed.

„Zich bezinnen op het cultuurvraagstuk” is niet enkel het zoeken naar een betrouwbaar, wijsgeerig fundament, maar ook, heel gewoon, het terugkeeren tot de erkentenis, dat het ons, Nederlanders, in vele opzichten aan goede smaak ontbreekt. Hier wreekt zich misschien de eeuwenlange inwerking van Doopersche stroomingen, tot in het hart van de Calvinistische levenspraktijk. Het „zoekt eerst het Koninkrijk Gods en zijn gerechtigheid” beteekent géén ontheffing van de cultuurtaak.

Waar de opvoeding tot smaak verwaarloosd is, is vanzelf veel *slechte* smaak aanwezig. En men vervalt van kwaad tot erger, indien men de uitingen van die slechte smaak bestrijden wil door — om bij de radio te blijven — een bepaald deel van radio-programma's, neem b.v. jazzmuziek, tot het radio-kwaad te proclameeren, om dan, *alleen* gewapend met zedelijke verontwaardiging, een in schijn krachtig, maar in werkelijkheid negatief en dus zwak standpunt in te nemen, dat anderen niet overtuigt en uzelf een gevoel van machteloosheid geeft, of tot verbittering brengt.

Ik hoor de slechte lezers al roepen: verbeeld je, meneer Rijnsdorp verdedigt de jazz-muziek! Ik verdedig op het oogenblik *niets*, dan alleen deze gedachte: de eenzijdig-*ethische* beoordeeling vertoont een... ethisch tekort; inzake verschijnselen als film en radio komt men niet uit met een oorlogsverklaring en een rigourees verbod. Er moet *positief* werk gedaan worden; een *tekort* moet worden ingehaald, er moet een opvoeding komen tot *goede smaak*, die bij het eenvoudigste begint (kleuteronderwijs, handwerkonderwijs, het teekenen en de handenarbeid op school doen hier al jarenlang goed aanvangswerk), geduldig voortschrijdt en nooit nalaat het verband te bewaren met de godsdienstige opvoeding.

Zoovaak ik die goed-bedoelde uitingen hoor of lees: we moeten dit of dat met stalen kracht conserveren, of: we moeten die en die brug naar dit of dat kort en klein slaan, word ik treurig gestemd. Ik denk aan zooveel conflicten tusschen ouders en kinderen; zooveel tragiek aan *beide* kanten; zooveel misverstand, dat niet had *behoeven* te bestaan. Of ook, ik denk aan zooveel dubbele moraal, aan zooveel, dat dan „eigenlijk niet mag”, maar toch gebeurt. Aan zooveel, dat men voor elkaar verzwijgt.

En zonder nu te willen beweren, dat met opvoeding tot goede smaak alles klaar is, ieder vraagstuk kan worden opgelost, elk conflict kan worden vermeden, ieder misverstand kan worden voorkomen, weet ik toch uit persoonlijke- en gezins-ervaring, welk een **machtig** wapen ons in de opvoeding tot goede **smaak**, mits gehouden binnen het kader van de **geheele** Christelijke opvoeding, gegeven is.

Dáár ligt, naar mijn bescheiden meening, ook de **kern van het vraagstuk**: radio en gezin, dat ik geen

oogenblik in mijn gedachten kan scheiden van het grondvraagstuk: hoe staat de Christen in de wereld, hoe is zijn verhouding tot de cultuur? En ik zeg nogmaals: het is dringend noodig, dat deze vraag wetenschappelijk, theologisch-filosofisch, wordt bestudeerd, maar, *het leven kan niet wachten*. We zijn tóch al te laat. In dit licht moet ook bezien worden het streven naar Christelijke kunst. De meeste mannen vinden dit in hun hart eigenlijk een beetje minderwaardig: is er niet wat beters te doen? Maar gelukkig, veel *vrouwen* en *meisjes* voelen intuïtief de beteekenis en het belang van dit streven. Met hun moederlijk gevoel beseffen ze de kracht, die van het hebben van een geofende smaak voor de opvoeding uitgaat, zonder dat ze het precies onder woorden kunnen brengen.

Daarom is het bespreken van dit onderwerp in „Wij Jonge Vrouwen” zoo van pas; hier mag ik rekenen op goede verstaanders.

Dit eerste, verkennende, artikeltje (de stof is nog niet uitgeput) mag niet worden besloten, zonder althans op één punt toch ook zelf een „rigourees” standpunt in te nemen, ja zelfs een negatief standpunt. Maar ditmaal is het negatieve het begin van het positieve. Ik wil n.l. met groote nadruk één soort van radio-gebruik alvast ten stelligste en zonder eenige reserve veroordeelen. Dat is het critieklooze en onafgebroken radio-gebruik. Er schijnen gezinnen te zijn, waar de „muziekkraan” de geheele dag openstaat. Onlangs in de tram hoorde ik nog een meisje aan haar vriendin vertellen, dat bij haar thuis de radio van 's morgens acht uur tot 's avonds elf uur of half twaalf onafgebroken aanstond, en dat iedere dag weer.

Zoo gebruikt is de radio een verdoovingsmiddel, een narcoticum. Welke „leegte” moet hier met wind en geraas gevuld worden? Welke angst moet hier worden verdrongen? En ieder die weet, hoe vermoeiend luisteren naar de radio is (het hooren zonder te zien), die vraagt zich af: wat moet het einde zijn van zulk radio-gebruik? Is het voor de omroepers en technici al niet erg genoeg, dat ze *alles* moeten hooren, of althans over zich heen moeten laten gaan? Kan het publiek niet wijzer zijn?

Een gevangen vogeltje, dat niet „zaadvast” is, vreet zich dood. Deze dwaze menschen moeten „radio-proef” worden gemaakt; men moet ze beduiden, dat ze hun zenuwen en hun geest vermoorden, om van het maken van burengerucht nog te zwijgen. Neen, indien iets moet worden afgekeurd, dan is het deze radio-zucht, die geen zelfbeheersching en onderscheid kent en die alleen maar wil: de vlucht uit de (altijd nog zoo betrekkelijke) stilte. Voor hen heeft Adama van Scheltema dit aardige versje geschreven:

Min de stilte in uw wezen,
zoek de stilte die bezielt;
zij die alle stilte vreezen
hebben nooit hun hart gelezen,
hebben nooit geknield.

Intusschen: tot een volgende keer, geachte lezere-ressen.